RosDok Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Plutarchus

PLUTAR-||CHU PERI PO-||LYPRAGMOSYNS.|| ... ||

Rostock: Möllemann, Stephan, 1588

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN

Cc-8251 (3^22)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0001

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0002

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0003

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0004

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΠΡΑΓΜΟΣΥΝΗΣ.

Αὐτίκα γ' οἱ ζημίῳ κακιῶν κλήσαιτο, κακῶν τε,
Ὃς τἄλλων κενεῷ νῷ πολυπραγμονέει.
Εἰ φρονέεις, τἄλλων ἐάσας, σὺ γνῶθι σεαυτὸν,
Ὡς ἀρετὴν εὕροις ἡσυχίην τε βίῳ.

Ἰωάννης Κασήλιος

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

ROSTOCHII
Typis Myliandrinis.
ANNO
CIↃ IↃ XIIC.

Cc-8251(3^22)

IOANNES CASELIVS IOANNI VLRICO CASELIO FILIO. S.

ADes igitur fili, cum æqualibus: ad Kal. Maias vos exspectamus: deinceps in hoc spacio, quod ingressus es, non puerili passu tibi, me spectante, procedendum erit. Non enim te ad cursum incito, ne aut repente lassus, aut impingens alicubi, concidas. Satis mihi, satis ipsi rei feceris, si maturabis: quod mediocri diligentia, facili labore, sincera cum voluptate assequêris. Intelliges, quô & quàm bene Latinæ & Græcæ linguæ studium posueris, & deinceps ponas. Qui Latinè scient; non nego, audire Musas poterunt: qui etiam Græcè, intimos earum sensus accipient celerius. A Romano quidem illæ sermone non abhorrent, quod inuidia non laborant: quin quouis alio loquantur (quem enim ignorent magistræ sapientißimæ?) si animum aduertere velimus: sed Attico mirificè & præ cæteris vnicè, delectantur: neq; illo alióue sic vti velint, vt non huius plurimum admisceant, quem natiuum habent & expolierunt maximè. Proinde, vt in alijs omnibus, ita in hoc quoq; mihi morem geres, quod vt facile & minimum, ita necessarium est ad solidam eruditionem contendentibus. Sed de omni genere bonarum litterarum me posthac quotidie audies: videro etiam, vt in vnoquoq; ducem idoneum habeas: ipse tamen animum tuum fingam & mores informabo paterna cura & diligentia. In hoc cum primis mihi es confirmandus, vt tuum officium facias: quod curiosi turpiter negligunt. Miseri, se ex animo suo delent, res suas obliuiscuntur: in alios conijciunt oculos, & de aliorum animis, moribus, vultu, verbis, actionibus, arbitratu suo censuram agunt, semper temere, nec raro superbè, nullo bono fine. Sed de hoc peruulgato sanè, sed peruerso tamen studio & fuga pernicissima fugiendo, audi & disce Plutarchum, vnum ex grauißimis scriptoribus: cuius mentem vt assequamini, ego tibi et alijs præiero, nec addam pauca, quæ ad rem faciant, vosq; acuant in odium tam detestabilis & perniciosæ malitiæ, et in amorem diligentiæ cognoscendi vosmetipsos et faciendi officij. Vale Rostochij Id. April.

ANNO CIↃ IↃ XIIC.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

περὶ πολυπραγμοσύνης.

Ἄπνουν ἢ σκοτεινὴν ἢ δυσχείμερον οἰκίαν ἢ νοσώδη, φυγεῖν μὲν ἴσως ἄριστον· ἂν δὲ φιλοχωρῇ τις ὑπὸ συνηθείας, ἔστι καὶ φῶτα μεταθέντα, καὶ κλίμακα μεταβαλόντα, καὶ θύρας τινὰς ἀνοίξαντα, τὰς δὲ κλείσαντα, λαμπροτέραν, εὐπνουστέραν, ὑγιεινοτέραν ἐργάσασθαι. καὶ πόλεις τινὲς οὕτω μεταθέντες, ὠφέλησαν, ὥσπερ τὴν ἐμὴν πατρίδα πρὸς ζέφυρον ἄνεμον κεκλιμένην, καὶ τὸν ἥλιον ἐρείδοντα δείλης ἀπὸ τοῦ παρνασοῦ δεχομένην, ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς τραπῆναι λέγουσιν ὑπὸ τοῦ χαίρωνος. ὁ δὲ φυσικὸς Ἐμπεδοκλῆς ὄρους τινὰ διασφάγα βαρὺν καὶ νοσώδη κατὰ τῶν πεδίων τὸν νότον ἐμπνέουσαν ἐμφράξας, λοιμὸν ἔδοξεν ἐκκλεῖσαι τῆς χώρας. ἐπεὶ τοίνυν ἐστί τινα πάθη νοσώδη καὶ βλαβερὰ καὶ χειμῶνα παρέχοντα τῇ ψυχῇ καὶ σκότος, ἄριστον μὲν ἐξωθεῖν ταῦτα καὶ καταλύειν εἰς ἔδαφος, αἰθρίαν καὶ φῶς καὶ πνεῦμα καθαρὸν διδόντας ἑαυτοῖς· εἰ δὲ μὴ, μεταλαμβάνειν γε καὶ μεθαρμόττειν ἄλλως γέ πως περιάγοντας ἢ στρέφοντας. οἷον εὐθὺς ἡ πολυπραγμοσύνη, φιλομάθειά τίς ἐστι ἀλλοτρίων κακῶν, οὔτε φθόνου δοκοῦσα καθαρεύειν νόσος, οὔτε κακοηθείας.

Τί τἀλλότριον ἄνθρωπε βασκανώτατε

Κακὸν ὀξυδορκεῖς, τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις;

Μετάθες ἔξωθεν, καὶ μετάστρεψον εἴσω τὴν πολυπραγμο-

σπὴν, εἰ χαίρεις κακῶν μεταχειριζόμενος ἱστορίαν, ἔχεις οἴκοι πολλὴν διατριβήν,

ὅσον ὕδωρ κατ' Ἀλιζόνος ἢ δρυὸς ἀμφὶ πέτηλα,

τοσοῦτον πλῆθος εὑρήσεις ἁμαρτημάτων ἐν τῷ βίῳ, καὶ παθῶν ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ παροραμάτων ἐν τοῖς καθήκουσιν. ὡς γὰρ ὁ Ξενοφῶν λέγει τοῖς οἰκονομικοῖς ἴδιον εἶναι τῶν ἀμφὶ θυσίαν σκευῶν, ἴδιον τὸν ἀμφὶ δεῖπνα τόπον, ἀλλαχοῦ κεῖσθαι τὰ γεωργικά, χωρὶς τὰ πρὸς πόλεμον· οὕτω σοι τὰ μέν ἐστιν ἀπὸ φθόνου κακὰ κείμενα, τὰ δ' ἀπὸ ζηλοτυπίας, τὰ δ' ἀπὸ δειλίας, τὰ δ' ἀπὸ μικρολογίας. ταῦτα ἔπελθε, ταῦτα ἀναθεώρησον, τὰς εἰς γειτόνων θυρίδας, καὶ τὰς παρόδους τῆς πολυπραγμοσύνης ἔμφραξον, ἑτέρας δὲ ἄνοιξον εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν τὴν σεαυτοῦ φερούσας, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν, εἰς τὰς τῶν θεραπόντων διαίτας. ἐνταῦθα ἔχει διατριβὰς οὐκ ἀχρήστους, οὐδὲ κακοήθεις, ἀλλ' ὠφελίμους καὶ σωτηρίους, τὸ φιλοπευθὲς τοῦτο καὶ φιλοπράγμον, ἑκάστου πρὸς ἑαυτὸν λέγοντος,

πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Νῦν δὲ ὥσπερ ἐν τῷ μύθῳ τὴν Λαμίαν λέγουσιν οἴκοι μὲν εὕδειν, τυφλὴν ἐν ἀγγείῳ τινὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους, ἔξω δὲ προϊοῦσαν ἀποτίθεσθαι καὶ βλέπειν· οὕτως ἡμῶν ἕκαστος ἔξω καὶ πρὸς ἑτέρους τῇ κακονοίᾳ τὴν περιεργίαν, ὥσπερ ὀφθαλμὸν ἐντίθησι, τοῖς δὲ ἑαυτῶν ἁμαρτήμασι καὶ κακοῖς πολλάκις παραπταίομεν ὑπ' ἀγνοίας, ὄψιν ἐπ' αὐτὰ καὶ φῶς οὐ ποριζόμενοι. διὸ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ πολυπράγμων. τὰ γὰρ ἐκείνων ἐλέγχει καὶ προφέρεται, καὶ δείκνυσιν αὐτοῖς, ἃ δεῖ φυλάξασθαι καὶ διορθῶσαι, τῶν δὲ οἴκοι τὰ πλεῖστα παρορᾷ διὰ

τὴν

τὴν περὶ τὰ ἔξω πλάνησιν. ὁ μὲν γὰρ Ὀδυσσεὺς, οὐδὲ τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρότερον ὑπέμεινεν, ἢ πυθέσθαι παρὰ τοῦ μάντεως ὧν ἕνεκα ἦλθεν εἰς ἅδου. πυθόμενος δὲ τοῦτο, πρός τε ταύτην ἔτρεψεν αὑτὸν καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας ἀνέκρινε, τίς ἡ Τυρὼ, καὶ τίς ἡ καλὴ Χλῶρις, καὶ διὰ τίν' Ἐπικάςη ἀπέθανεν,

ἁψαμένη βρόχον αἰπὺν ἀφ' ὑψηλοῖο δόμοιο.

ἡμεῖς δὲ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐν πολλῇ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ θέμενοι καὶ ἀμελήσαντες, ἑτέρους γενεαλογοῦμεν, ὅτι τοῦ γείτονος ὁ πάππος ἦν Σύρος, Θρᾷττα δ' ἡ τήθη, ὁ δεῖνα δ' ὀφείλει τάλαντα τρία, καὶ τοὺς τόκους οὐκ ἀποδέδωκεν. ἐξετάζομεν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, πόθεν ἡ γυνὴ τοῦ δεῖνος ἐπανήρχετο, τί δὲ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῇ γωνίᾳ διελέγοντο. Σωκράτης δὲ περιῄει διαπορῶν, τί Πυθαγόρας λέγων ἔπειθε. καὶ Ἀρίςιππος Ὀλυμπίασιν Ἰσχομάχῳ συμβαλὼν ἠρώτα, τί Σωκράτης διαλεγόμενος οὕτω τοὺς νέους διατίθησι, καὶ μικρὰ ἄττα τῶν λόγων αὐτοῦ σπέρματα καὶ δείγματα λαβὼν, οὕτως ἐμπαθῶς ἔσχεν, ὥς τε τῷ σώματι συμπεσεῖν, καὶ γενέσθαι παντάπασιν ὠχρὸς καὶ ἰσχνὸς, ἄχρις οὗ πλεύσας Ἀθήναζε διψῶν καὶ διακεκαυμένος, ἠρύσατο τῆς πηγῆς, καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ τὴν φιλοσοφίαν ἱςόρησεν, ἧς ἦν τέλος, ἐπιγνῶναι τὰ ἑαυτοῦ κακὰ καὶ ἀπαλλαγῆναι. Ἀλλ' ἔνιοι τὸν ἴδιον βίον, ὡς ἀτερπέςατον θέαμα, προσιδεῖν οὐχ ὑπομένουσιν, οὐδ' ἀνακλάσαι τὸν λογισμὸν, ὡς φῶς ἐφ' ἑαυτοὺς, καὶ περιαγαγεῖν· ἀλλ' ἡ ψυχὴ γέμουσα κακῶν παντοδαπῶν καὶ φρίττουσα καὶ φοβουμένη τὰ ἔνδον, ἐκπηδᾷ θύραζε, καὶ πλανᾶται περὶ τἀλλότρια, βόσκουσα καὶ πιαίνουσα τὸ κα-

κίνηθες. ὡς γὰρ ὄρνις ἐν οἰκίᾳ πολλάκις τροφῆς παρακειμένης εἰς γωνίαν καταδῦσα σκαλεύει, ἔνθάδε καὶ διαφαίνεθ', ἅτ' ἐν κοπρίῃ, μία κριθή· παραπλησίως οἱ πολυπράγμονες, ὑπερβάντες τοὺς ἐν μέσῳ λόγους καὶ ἱστορίας, καὶ ἃ μηδεὶς κωλύει πυνθάνεσθαι, μηδὲ ἄχθεται πυνθανόμενος, τὰ κρυπτόμενα καὶ λανθάνοντα κακὰ πάσης οἰκίας ἐκλέγουσι. Καί τοί γε τὸ τοῦ Αἰγυπτίου χάριεν, πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, τί φέρει συγκεκαλυμμένον; διὰ τοῦτο συγκεκάλυπται. καὶ σὺ δὴ τί πολυπραγμονεῖς τὸ ἀποκρυπτόμενον; εἰ μή τι κακὸν ἦν, οὐκ ἂν ἀπεκρύπτετο. Καί τοι μὴ κόψαντά γε θύραν εἰς οἰκίαν ἀλλοτρίαν οὐ νομίζεται παρελθεῖν, ἀλλὰ νῦν μὲν εἰσὶ θυρωροί, πάλαι δὲ ῥόπτρα κρουόμενα πρὸς ταῖς θύραις αἴσθησιν παρεῖχεν, ἵνα μὴ τὴν οἰκοδέσποιναν ἐν μέσῳ καταλάβῃ ὁ ἀλλότριος, ἢ τὴν παρθένον, ἢ κολαζόμενον οἰκέτην, ἢ κεκραγυίας τὰς θεραπαινίδας. Ὁ δὲ πολυπράγμων, ἐπ' αὐτὰ ταῦτα παραδύεται, σώφρονος μὲν οἰκίας καὶ καθεστώσης, οὐδ' ἂν παρακαλῇ τις, ἡδέως γινόμενος θεατής· ὧν δὲ ἕνεκα κλεὶς καὶ μοχλὸς καὶ αὔλειος, ταῦτα ἀνακαλύπτων καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον ἑτέροις. καί τοι καὶ τῶν ἀνέμων μάλιστα δυσχεραίνομεν, ὡς Ἀρίστων φησίν, ὅσοι τὰς περιβολὰς ἀναστέλλουσιν ἡμῶν· ὁ δὲ πολυπράγμων, οὐ τὰ ἱμάτια τῶν πέλας, οὐδὲ τοὺς χιτῶνας, ἀλλὰ τοὺς τοίχους ἀπαμφιέννυσι, τὰς θύρας ἀναπετάννυσι, καὶ διὰ παρθενικῆς ἁπαλόχροος, ὡς πνεῦμα διαδύεται καὶ διέρπει, βακχεῖα, καὶ χορούς, καὶ παννυχίδας ἐξετάζων, καὶ συκοφαντῶν· καὶ καθάπερ τοῦ κωμῳδουμένου Κλέωνος,

τὼ μὲν χέρ' ἐν Αἰτωλοῖς, ὁ δὲ νοῦς ἐν Κλωπιδῶν.

οὕτω τοῦ πολυπράγμονος ὁ νοῦς, ἅμα ἐν πλουσίων οἴκοις ἐστίν,

ἐστὶν, ἐν δωματίοις πενήτων, ἐν αὐλαῖς βασιλέων, ἐν θαλάμοις νεογάμων, πάντα πράγματα ζητεῖ τὰ ξένων, τὰ ἡγεμόνων, οὐδὲ ἀκινδύνως ταῦτα ζητῶν· ἀλλ' οἷον, εἴ τις ἀκονίτου γεύοιτο, πολυπραγμονῶν τὴν ποιότητα, φθάσει τῆς αἰσθήσεως προανελὼν τὸν προαισθόμενον, οὕτως οἱ τὰ τῶν μειζόνων κακὰ ζητοῦντες, προαναλίσκουσι τῆς γνώσεως ἑαυτούς. καὶ γὰρ οἱ τοῦ ἡλίου τὴν ἄφθονόν γε ταύτην, καὶ καταχεχυμένην ἅπασιν ἀκτῖνα παρορῶντες, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον ἀναιδῶς καταβλέπειν καὶ διαστέλλειν τὸ φῶς εἴσω βιαζόμενοι καὶ τολμῶντες, ἀποτυφλοῦνται. διὸ καλῶς Φιλιππίδης ὁ κωμῳδοποιὸς, εἰπόντος αὐτῷ ποτε Λυσιμάχου τοῦ βασιλέως. τίνος σοι τῶν ἐμῶν μεταδῶ; Μόνον εἶπεν, ὦ βασιλεῦ, μὴ τῶν ἀπορρήτων. τὰ γὰρ ἥδιστα καὶ κάλλιστα τῶν βασιλέων ἔξω πρόκειται, τὰ δεῖπνα, οἱ πλοῦτοι, αἱ πανηγύρεις, αἱ χάριτες· εἰ δέ τι ἀπόρρητόν ἐστι, μὴ προσέλθῃς, μηδὲ κινήσῃς. οὐ κρύπτεται χαρὰ βασιλέως εὐτυχοῦντος, οὐδὲ γέλως παίζοντος, οὐδὲ φιλανθρωπίας παρασκευὴ καὶ χάριτος. φοβερόν ἐστι τὸ κρυπτόμενον, σκυθρωπὸν, ἀγέλαστον, δυσπρόσιτον, ὀργῆς τινος ὑπούλου θησαυρὸς, ἢ τιμωρίας βαρυθύμου σκέψις, ἢ ζηλοτυπία γυναικὸς, ἢ πρὸς υἱὸν ὑποψία τις, ἢ πρὸς φίλον ἀπιστία. φεῦγε τὸ μελανὸν τοῦτο καὶ συνιστάμενον νέφος, οὐ λήσεταί σε βροντῆσαν, οὐδὲ ἀστράψαν, ὅταν ἐκραγῇ τὸ νῦν κρυπτόμενον. τίς οὖν ἡ φυγή; περισπασμὸς, ὡς εἴρηται, καὶ μεθολκὴ τῆς πολυπραγμοσύνης, μάλιστα μὲν ἐπὶ τὰ βελτίω καὶ τὰ ἡδίω τρέψαντι τὴν ψυχήν, τὰ ἐν οὐρανῷ πολυπραγμόνει, τὰ ἐν γῇ, τὰ ἐν ἀέρι, τὰ ἐν θαλάττῃ. μικρῶν πέφυκας ἢ μεγάλων φιλοθεάμων. εἰ μεγάλων, ἥλιον

λιον πολυπραγμόνει, ποῦ κάτεισι, καὶ πόθεν ἄνεισι, ζήτει τὰς ἐν σελήνῃ, καθάπερ ἐν ἀνθρώπῳ, μεταβολὰς, ποῦ τοσοῦτον κατηνάλωσε φῶς, πόθεν αὖθις ἐκτήσατο,

Πῶς ἐξ ἀδήλου πρῶτον ἔρχεται νέα,
πρόσωπα καλλύνουσα, καὶ πληρουμένη·
χ' ὥταν περ αὐτῆς εὐπρεπεστάτη φανῇ,
πάλιν διαῤῥεῖ, κἀπὶ μηδὲν ἔρχεται.

καὶ ταῦτα ἀπόρρητά ἐστι φύσεως, ἀλλ' οὐκ ἄχθεται τοῖς ἐλέγχουσιν. Ἀλλὰ τῶν μεγάλων ἀπέγνωκας; πολυπραγμόνει τὰ μικρότερα, πῶς τῶν φυτῶν τὰ μὲν αἰεὶ τέθηλε καὶ χλοάζει καὶ ἀγάλλεται παντὶ καιρῷ, τὸν ἑαυτῶν ἐπιδεικνύμενα πλοῦτον, τὰ δὲ νῦν μὲν ἐστὶν ὅμοια τούτοις, νῦν δὲ, ὥσπερ ἀνοικονόμητος ἄνθρωπος, ἀθρόως ἐκχέαντα τὴν περιουσίαν, γυμνὰ καὶ πτωχὰ καταλείπεται. Διὰ τί δὲ τὰ μὲν προμήκεις, τὰ δὲ γωνιώδεις, τὰ δὲ στρογγύλους καὶ περιφερεῖς ἐκδίδωσι καρπούς; ἴσως γὰρ ταῦτα οὐ πολυπραγμονήσεις, ὅτι τούτοις οὐδὲν κακόν ἐστιν. Ἀλλ' εἰ δεῖ πάντως τὸ περίεργον ἐν φαύλοις τισὶν, ὥσπερ ἑρπετὸν ἐν θανασίμοις ὕλαις, νέμεσθαι καὶ διατρίβειν, ἐπὶ τὰς ἱστορίας ἀγάγωμεν αὐτὸ, καὶ παραβάλωμεν ἀφθονίαν κακῶν καὶ περιουσίαν. ἐνταῦθα γὰρ ἔνεισι πεσήματα ἀνδρῶν καὶ ἀπολακτισμοὶ βίων, φθοραὶ γυναικῶν, ἐπιθέσεις οἰκετῶν, διαβολαὶ φίλων, παρασκευαὶ φαρμάκων, φθόνοι, ζηλοτυπίαι, ναυάγια οἴκων, ἐκπτώσεις ἡγεμόνων. ἐμπίπλασο καὶ τέρπε σαυτὸν, ἐνοχλῶν μηδενὶ τῶν συνόντων, μηδὲ λυπῶν. Ἀλλ' ἔοικεν ἡ πολυπραγμοσύνη μὴ χαίρειν ἑώλοις κακοῖς, ἀλλὰ θερμοῖς καὶ προσφάτοις, καὶ καινὰς τραγῳδίας ἡδέως θεᾶσθαι· τοῖς δὲ κωμικοῖς καὶ ἱλαρωτέροις πράγμασιν, οὐ μάλα προθύμως ὁμιλεῖν.

διὸ

λεῖν. διὸ γάμον μέν τινος ἢ θυσίαν, ἢ προπομπὴν διεξιόντος, ἀμελὴς ὁ πολυπράγμων καὶ ῥάθυμος ἀκροατής ἐστι, καὶ προακηκοέναι τὰ πλεῖστά φησι, καὶ κελεύει ταῦτα συντέμνειν, καὶ παρέρχεσθαι τὸν διηγούμενον· ἂν δέ τις ἢ φθοράν τις παρθένου παρακαθήμενος, ἢ μοιχείαν γυναικός, ἢ δίκης παρασκευὴν, ἢ στάσιν ἀδελφῶν διηγῆται, οὔτε νυστάζει, οὔτε ἀσχολεῖται.

ἀλλά τι δίζηται ἐπέων, παράτ' οὔατα βάλλει.

καὶ τό, Οἴμοι, τὸ κακὸν τῆς εὐτυχίας, ὡς μᾶλλον ἂν ἐς φέρεται θνητῶν, ἐπὶ τῶν πολυπραγμόνων εἰρημένον ἐστὶν ἀληθῶς. ὡς γὰρ αἱ σικύαι τὸ χείριστον ἐκ τῆς σαρκὸς ἕλκουσιν· οὕτω τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὦτα τοὺς φαυλοτάτους λόγους ἐπισπᾶται. μᾶλλον δέ, ὥσπερ αἱ πόλεις ἔχουσί τινας πύλας ἀποφράδας καὶ σκυθρωπάς, δι' ὧν ἐξάγουσι τοὺς θανατουμένους, καὶ τὰ λύματα καὶ τοὺς καθαρμοὺς ἐκβάλλουσιν, εὐαγὲς δὲ οὐδὲν οὐδὲ ἱερὸν εἴσεισι καὶ διέξεισι δι' αὐτῶν· οὕτω καὶ τὰ τῶν πολυπραγμόνων ὦτα, χρηστὸν οὐδὲν οὐδὲ ἀστεῖον, ἀλλ' οἱ φονικοὶ λόγοι διέρχονται καὶ τρίβουσιν ἐκθύσιμα καὶ μιαρὰ διηγήματα παρακομίζοντες.

αἰεὶ δ' ἀείδων μοῦνος ἐν στέγαις ἐμαῖς
κωκυτὸς ἐμπέπλωκεν ———

αὕτη τοῖς πολυπράγμοσι Μοῦσα καὶ Σειρὴν μία, τοῦτ' ἥδιστον ἀκουσμάτων αὐτοῖς. Ἐστὶ γὰρ ἡ πολυπραγμοσύνη, φιλοπευστία τῶν ἐν ἀποκρύψει καὶ λανθανόντων. οὐδεὶς δὲ ἀγαθὸν ἀποκρύπτει κεκτημένος, ὅπου καὶ τὰ μὴ ὄντα προσποιοῦνται. κακῶν οὖν ἱστορίας ὁ πολυπράγμων ὀρεγόμενος, ἐπιχαιρεκακίας συνέχεται πάθει φθόνου καὶ βασκανίας ἀδελφῷ. φθόνος μὲν γάρ ἐστι, λύπη ἐπ' ἀλλο-

αὐτοὺς θεάμασι, ταχὺ πλησμονὴν καὶ ναυτίαν τὸ πρᾶγμα παρέξει· οὕτως οἱ τὰ περὶ τὸν βίον ἀσχήματα καὶ γυναικῶν αἴσχη καὶ διαστροφάς τινας ἐν οἴκοις ἀλλοτρίοις καὶ πλημμελείας πολυπραγμονοῦντες, τῶν πρώτων ἀναμιμνησκέτωσαν ἑαυτοὺς, ὅτι χάριν καὶ ὄνησιν οὐδεμίαν ἤνεγκε. Μέγιστον μέντοι πρὸς τὴν τοῦ πάθους ἀποτροπὴν ὁ ἐθισμὸς, ἐὰν πόρρωθεν ἀρξάμενοι γυμνάζωμεν ἑαυτοὺς καὶ διδάσκωμεν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν. καὶ γὰρ ἡ αὔξησις ἔθει γέγονε, τοῦ νοσήματος κατὰ μικρὸν εἰς τὸ πρόσω χωροῦντος· ὃν δὲ τρόπον, εἰσόμεθα περὶ τῆς ἀσκήσεως ὁμοῦ διαλεγόμενοι. Πρῶτον μὲν οὖν ἀπὸ τῶν βραχυτάτων καὶ φαυλοτάτων ἀρξώμεθα. τί γὰρ χαλεπόν ἐστιν ἐν ταῖς ὁδοῖς τὰς ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιγραφὰς μὴ ἀναγινώσκειν; ἢ δυσχερὲς ἐν τοῖς περιπάτοις τὰ κατὰ τῶν τοίχων γράμματα τῇ ὄψει παρατρέχειν; ὑποβάλλοντας αὐτοῖς, ὅτι χρήσιμον οὐδὲν, οὐδ᾽ ἐπιτερπὲς ἐν τούτοις γέγραπται· ἀλλ᾽ ἐμνήσθη ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος ἐπ᾽ ἀγαθῷ· καὶ φίλων ἄριστος ὅδε τις, καὶ πολλὰ τοιαύτης γέμοντα φλυαρίας· ἃ δοκεῖ μὲν οὐ βλάπτειν ἀναγινωσκόμενα, βλάπτει δὲ λεληθότως, τὴν μελέτην παρεμποιεῖν τοῦ ζητεῖν τὰ μὴ προσήκοντα. καὶ καθάπερ οἱ κυνηγοὶ τοὺς σκύλακας οὐκ ἐῶσιν ἐκτρέπεσθαι καὶ διώκειν πᾶσαν ὀσμὴν, ἀλλὰ τοῖς ῥυτῆρσιν ἕλκουσι, καὶ ἀνακρούουσι, καθαρὸν αὐτῶν καὶ ἄκρατον φυλάττοντες τὸ αἰσθητήριον ἐπὶ τὸ οἰκεῖον ἔργον, ἵνα εὐτονώτερον ἐμφύηται τοῖς ἴχνεσι,

τέρματα θηρείων μελέων μυκτῆρσιν ἐρευνῶν·

οὕτω δεῖ τὰς ἐπὶ πᾶν θέαμα καὶ πᾶν ἄκουσμα τοῦ πολυπράγμονος ἐκδρομὰς καὶ περιπλανήσεις ἀφαιρεῖν καὶ ἀντισπᾶν ἐπὶ τὰ χρήσιμα φυλάττοντας. ὥσπερ γὰρ οἱ ἀετοὶ καὶ οἱ λέοντες ἐν τῷ περιπατεῖν συστρέφουσιν εἴσω τοὺς ὄνυχας, ἵνα μὴ

τὴν

τὴν ἀκμὴν αὐτῶν καὶ τὴν ὀξύτητα κατατρίβωσιν, οὕτω τὸ πολύπραγμον τοῦ φιλομαθοῦς ἀκμὴν ἵνα καὶ στόμωμα νομίζοντες ἔχειν, μὴ καταναλίσκωμεν, μηδ' ἀπαμβλύνωμεν ἐν τοῖς χείροσι. δεύτερον τοίνυν ἐθιζώμεθα θύραν παριόντες ἀλλοτρίαν μὴ βλέπειν εἴσω, μηδὲ τῶν ἐντὸς ἐπιδράττεσθαι τῇ ὄψει, καθάπερ χειρὶ τῇ περιεργίᾳ, ἀλλὰ τὸ τοῦ Ξενοκράτους ἔχωμεν πρόχειρον, ὃς ἔφη μηδὲν διαφέρειν ἢ τοὺς πόδας ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἀλλοτρίαν οἰκίαν τιθέναι. οὔτε γὰρ δίκαιον οὔτε καλὸν, ἀλλ' οὐδὲ ἡδὺ τὸ θέαμα.

δύσμορφα μέν τοι τἄνδον εἰσιδεῖν ξένε.

τὰ γὰρ πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις σκευάρια κείμενα καὶ θεραπαινίδια καθεζόμενα καὶ σπουδαῖον οὐδὲν, οὐδὲ ἐπιτερπές. ἡ δὲ συνδιαστρέφουσα τὴν ψυχὴν παράβλεψις αὐτὴ καὶ παρατόξευσις, αἰσχρά· καὶ τὸ ἔθος μοχθηρόν. ὁ μὲν γὰρ Διογένης θεασάμενος εἰσελαύνοντα τὸν Ὀλυμπιονίκην Διώξιππον ἐφ' ἅρματος, καὶ γυναικὸς εὐμόρφου θεωμένης τὴν πομπὴν, ἀποσπάσαι τὰς ὄψεις μὴ δυνάμενον, ἀλλ' ὑποβλέποντα καὶ παρεπιστρεφόμενον, Ὁρᾶτε (εἶπε) τὸν ἀθλητὴν ὑπὸ παιδισκαρίου τραχηλιζόμενον· τοὺς δὲ πολυπράγμονας ἴδοις ἂν ὑπὸ παντὸς ὁμοίως θεάματος τραχηλιζομένους καὶ περιαγομένους, ὅταν ἔθος καὶ μελέτη γένηται τῆς ὄψεως αὐτοῖς πανταχοῦ διαφερομένης. δεῖ δὲ (ὡς οἶμαι) μὴ καθάπερ θεράπαιναν ἀνάγωγον ἔξω ῥέμβεσθαι τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ἀποπεμπομένην ὑπὸ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ πράγματα, συντυγχάνειν αὐτοῖς ταχὺ καὶ διαγγέλλειν· εἶτα πάλιν κοσμίως ἐντὸς εἶναι τοῦ λογισμοῦ καὶ προσέχειν αὐτῷ. νῦν δὲ συμβαίνει τὸ τοῦ Σοφοκλέους.

ἔπειτα δ' Αἰνιᾶνος ἀνδρὸς ἄστομοι
πῶλοι βίᾳ φέρουσιν, ——

μετὰ τῶν ἄλλων κακῶν τὸ νόσημα καὶ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν
ἐμποδών ἐστι· πάντες γὰρ αὐτοὺς φυλάττονται καὶ ἀποκρύ-
πτονται, καὶ οὔτε πρᾶξαί τι πολυπράγμονος ὁρῶντος, οὔτε εἰ-
πεῖν ἀκούοντος, ἡδέως ἔχουσι· ἀλλὰ καὶ βουλὰς ἀνατίθενται,
καὶ σκέψεις πραγμάτων ὑπερβάλλονται, μέχρις ἂν ἐκπο-
δὼν ὁ τοιοῦτος γένηται. κἂν ἢ λόγου τινὸς ἀπορρήτου πα-
ρόντος, ἢ πράξεως σπουδαίας περαινομένης, ἀνὴρ πολυ-
πράγμων ἐπιφανῇ, καθάπερ ὄψον, γαλῆς παραδραμούσης,
αἴρουσιν ἐκ μέσου καὶ ἀποκρύπτουσιν· ὥστε πολλάκις τὰ
τοῖς ἄλλοις ῥητὰ καὶ θεατὰ, τούτοις μόνοις ἄρρητα καὶ ἀθέατα γί-
νεσθαι. διὸ καὶ πίστεως ἁπάσης ἔρημος ὁ πολυπράγμων ἐστίν.
οἰκέταις γοῦν καὶ ξένοις πιστεύομεν μᾶλλον ἐπιστολὰς, καὶ
γράμματα, καὶ σφραγίδας, ἢ φίλοις ἢ οἰκείοις πολυ-
πράγμοσιν. ὁ δὲ Βελλεροφόντης ἐκεῖνος οὐδὲ καθ' ἑαυ-
τοῦ γράμματα κομίζων ἔλυσεν, ἀλλ' ἀπέσχετο τῆς ἐπιστο-
λῆς τοῦ βασιλέως, ὡς τῆς γυναικὸς, διὰ τὴν αὐτὴν ἐγκρά-
τειαν. ἀκρασίας γὰρ τὸ πολυπραγμονεῖν, ὡς καὶ τὸ μοι-
χεύειν, καὶ πρὸς τῇ ἀκρασίᾳ, δεινῆς ἀνοίας καὶ ἀφροσύ-
νης. Τὸ γὰρ τοσαύτας παρελθόντα κοινὰς καὶ δεδημοσιω-
μένας γυναῖκας, ἐπὶ τὴν κατάκλειστον ὠθεῖσθαι καὶ πολυ-
τελῆ, πολλάκις (ἂν οὕτω τύχῃ) καὶ ἄμορφον οὖσαν, ὑπερ-
βολὴ μανίας καὶ παραφροσύνης· ταὐτὸν δὲ οἱ πολυπρά-
γμονες ποιοῦσι, πολλὰ καὶ καλὰ θεάματα καὶ ἀκούσματα
καὶ σχολὰς καὶ διατριβὰς παρελθόντες, ἐπιστόλια διορύττου-
σιν ἀλλότρια, καὶ παραβάλλουσι γειτόνων τοίχοις τὰ ὦτα,
καὶ συμψιθυρίζουσιν οἰκέταις καὶ γυναίοις, πολλάκις μὲν
οὐδὲ ἀκινδύνως, ἀεὶ δὲ ἀδόξως. διὸ καὶ χρήσιμον ὡς ἔνι
μάλιστα πρὸς τὴν ἀποτροπὴν τοῖς πολυπράγμοσιν, ἡ τῶν
προ-

προεγνωσμένων ἀνάμνησις. ἂν γὰρ (ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης ἔλεγε) τὰς κιβωτοὺς ἀνοίγων διὰ χρόνου, τὴν μὲν τῶν μισθῶν, ἀεὶ μεστὴν, τὴν δὲ τῶν χαρίτων εὑρίσκειν κενήν. οὕτως ἄν τις τῆς πολυπραγμοσύνης τὴν ἀποθήκην ἀνοίγῃ διὰ χρόνου καὶ κατασκέπτηται πολλῶν ἀχρήστων καὶ ματαίων καὶ ἀτερπῶν γέμουσαν, ἴσως ἂν αὐτῷ τὸ πρᾶγμα προσσταίη, φανὲν ἀηδὲς παντάπασι καὶ φλυαρῶδες. φέρε γὰρ, εἴ τις ἐπιὼν τὰ συγγράμματα τῶν παλαιῶν ἐκλαμβάνοι τὰ κάκιστα τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ βιβλίον ἔχοι συντεταγμένον οἷον Ὁμηρικῶν στίχων ἀκεφάλων καὶ τραγικῶν σολοικισμῶν, καὶ τῶν ὑπ' Ἀρχιλόχου πρὸς τὰς γυναῖκας ἀπρεπῶς καὶ ἀκολάστως εἰρημένων, ἑαυτὸν παραδειγματίζοντος· ἆρ' οὐκ ἔστι τῆς τραγικῆς κατάρας ἄξιος; ὄλοιο θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς. καὶ ἄνευ τῆς κατάρας, ἀπρεπὴς καὶ ἀνωφελὴς ὁ θησαυρισμὸς αὐτοῦ τῶν ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων. ὥσπερ ἡ πόλις ἣν ἐκ τῶν κακίστων καὶ ἀναγωγοτάτων κτίσας ὁ Φίλιππος, Πονηρόπολιν προσηγόρευσεν. οἱ τοίνυν πολυπράγμονες, οὐ στίχων, οὐδὲ ποιημάτων, ἀλλὰ βίων ἀστοχήματα καὶ πλημμελήματα καὶ σολοικισμοὺς ἀναλεγόμενοι καὶ συνάγοντες, ἀμουσότατον καὶ ἀτερπέστατον κακῶν γραμματοφυλακεῖον τὴν ἑαυτῶν μνήμην περιφέρουσιν. ὥσπερ οὖν ἐν Ῥώμῃ τινὲς τὰς γραφὰς καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ νὴ Δία τὰ κάλλη τῶν ὠνίων παίδων καὶ γυναικῶν ἐν μηδενὶ λόγῳ τιθέμενοι, περὶ τὴν τῶν τεράτων ἀγορὰν ἀναστρέφονται, τοὺς ἀκνήμους καὶ τοὺς γαλεάγκωνας καὶ τοὺς τριοφθάλμους καὶ τοὺς στρουθοκεφάλους καταμανθάνοντες, καὶ ζητοῦντες, εἴ τι γεγένηται σύμμικτον εἶδος κἀποφώλιον τέρας. ἀλλ' ἐὰν συνεχῶς τις ἐπάγῃ τοῖς τοιούτοις

τρίοις ἀγαθοῖς· ἐπιχαιρεκακία ἡ, ἡδονὴ ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς. ἀμφότερα δὲ ἐκ πάθους ἀνημέρου καὶ θηριώδους γεγένηται τῆς κακοηθείας. Οὕτω δὲ ἑκάστῳ λυπηρόν ἐστιν, ἡ τῶν περὶ αὑτὸν κακῶν ἀνακάλυψις, ὥστε πολλοὺς ἀποθανεῖν πρότερον, ἢ δεῖξαί τι τῶν ἀπορρήτων νοσημάτων ἰατροῖς. Φέρε γὰρ Ἡρόφιλον ἢ Ἐρασίστρατον, ἢ τὸν Ἀσκλήπιον αὐτόν, ὅτε ἦν ἄνθρωπος, ἔχοντα τὰ φάρμακα, καὶ τὰ ὄργανα κατ' οἰκίαν παριστάμενον ἀνακρίνειν, μή τις ἔχει σύριγγα παρὰ δακτύλιον, ἢ γυνὴ καρκίνον ἐν ὑστέρᾳ; καίτοι σωτήριόν ἐστι τῆς τέχνης ταύτης τὸ πολύπραγμον· ἀλλὰ πᾶς ἄν τις οἶμαι τὸν τοιοῦτον ἀπήλασεν, ὅτι τὴν χρείαν οὐ περιμένων, ἄκλητος ἐπ' ἀλλοτρίων κακῶν ἔρχεται κατανόησιν. Οἱ δὲ πολυπράγμονες αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰ τούτων ἔτι χείρονα ζητοῦσιν, οὐ θεραπεύοντες, ἀλλὰ μόνον ἀνακαλύπτοντες· ὅθεν μισοῦνται δικαίως. Καὶ γὰρ τοὺς τελώνας βαρυνόμεθα καὶ δυσχεραίνομεν, οὐχ ὅταν τὰ ἐμφανῆ τῶν εἰσαγομένων ἐκλέγωσιν, ἀλλ' ὅταν τὰ κεκρυμμένα ζητοῦντες, ἐν ἀλλοτρίοις σκεύεσι καὶ φορτίοις ἀναστρέφονται· καίτοι τοῦτο ποιεῖν ὁ νόμος δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ βλάπτονται, μὴ ποιοῦντες. οἱ δὲ πολυπράγμονες, ἀπολλύουσι καὶ προΐενται τὰ αὑτῶν, ἀσχολούμενοι περὶ τὰ ἀλλότρια· καὶ σπανίως μὲν εἰς ἀγρὸν βαδίζουσι, τὸ ἥσυχον καὶ σιωπηρὸν τῆς ἐρημίας οὐ φέροντες· ἐὰν δὲ καὶ παραβάλλουσι διὰ χρόνου, ταῖς τῶν γειτόνων ἀμπέλοις ἐμβλέπουσι μᾶλλον ἢ ταῖς ἰδίαις· καὶ πυνθάνονται πόσοι βόες τοῦ γείτονος ἀποτεθνήκασιν, ἢ πόσος οἶνος ὀξίνης γέγονε· ταχὺ δὲ τούτων ἐμπλησθέντες, ἀποτρέχουσιν. ὁ μὲν γὰρ ἀληθινὸς ἐκεῖνος γεωργὸς οὐδὲ τὸν αὐτομάτως ἐρχόμενον ἐκ πόλεως λόγον, ἡδέως προσδέχεται λέγων.

εἴπε

——————εἶπέ μοι σκάπτων ἐρεῖ,
ἐφ' οἷς γεγόνασιν αἱ διαλύσεις. ταῦτα γὰρ
νῦν πολυπραγμονῶν ὁ κατάρατος, περιπατεῖ.

οἱ δὲ πολυπράγμονες, ὡς ἕωλόν τι πρᾶγμα καὶ ψυχρὸν καὶ ἀτράγῳδον, φεύγοντες τὴν ἀγροικίαν, εἰς τὸ βῆμα καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς λιμένας ὠθοῦνται· μή τι καινόν; οὐ γὰρ ἦς πρωῒ κατ' ἀγοράν; τί οὖν; ἐν ὥραις τρισὶν οἴει τὴν πόλιν μετακεκοσμῆσθαι; οὐ μὴν ἀλλ' ἂν μέν τις ἔχῃ τι τοιοῦτον εἰπεῖν, καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου, δεξιωσάμενος καὶ καταφιλήσας, ἕστηκεν ἀκροώμενος. ἐὰν δὲ ἀπαντήσας εἴπῃ τις, ὅτι οὐδὲν καινόν, ὥσπερ ἀχθόμενος, τί λέγεις; (φησὶν) οὐ γέγονας κατ' ἀγοράν; οὐ παρελήλυθας τὸ στρατήγιον; οὐδὲ τοῖς ἐξ Ἰταλίας ἥκουσιν ἐντετύχηκας; διὸ καλῶς οἱ τῶν Λοκρῶν ἄρχοντες· ἐπεὶ γάρ τις ἐξ ἀποδημίας προσιὼν ἠρώτησε, μή τι καινόν; ἐζημίωσαν αὐτόν. Ὡς γὰρ οἱ μάγειροι φορὰν εὔχονται βοσκημάτων, οἱ δὲ ἁλιεῖς ἰχθύων, οὕτως οἱ πολυπράγμονες εὔχονται φορὰν κακῶν, καὶ πλῆθος πραγμάτων, καὶ καινότητας, καὶ μεταβολάς, ἵνα ἀεί τι θηρεύειν καὶ κατακόπτειν ἔχωσιν. Εὖ δὲ καὶ ὁ τῶν Θουρίων νομοθέτης. κωμῳδεῖσθαι γὰρ ἐκώλυσε τοὺς πολίτας, πλὴν μοιχοὺς καὶ πολυπράγμονας. ἔοικε γὰρ ἥτε μοιχεία, πολυπραγμοσύνη τῆς ἀλλοτρίας ἡδονῆς εἶναι, καὶ ζήτησις καὶ ἔρευνα τῶν φυλαττομένων καὶ λανθανόντων τοὺς πολλούς· ἥ τε πολυπραγμοσύνη, παράλυσίς ἐστι καὶ φθορὰ καὶ ἀπογύμνωσις τῶν ἀπορρήτων. τῇ μὲν οὖν πολυμαθείᾳ τὴν πολυλογίαν ἕπεσθαι συμβαίνει. διὸ καὶ Πυθαγόρας ἔταξε τοῖς νέοις πενταετῆ σιωπήν, ἐχεμυθίαν προσαγορεύσας· τῇ δὲ περιεργίᾳ τὴν κακολογίαν ἀνάγκη συνακολουθεῖν. ἃ γὰρ ἡδέως ἀκούουσιν, ἡδέως λαλοῦσι, καὶ ἃ παρ' ἄλλων σπουδῇ συλλέγουσι, πρὸς ἑτέρους μετὰ χαρᾶς ἐκφέρουσιν. ὅθεν αὐτοῖς

μετὰ

αἱ μὴ τυχοῦσαι παιδαγωγίας, (ὥσπερ λέγομεν) ὀρθῆς μηδὲ ἀσκήσεως αἰσθήσεις, προεκτρέχουσαι καὶ συνεφελκόμεναι πολλάκις, εἰς ἃ μὴ δεῖ καταβάλλουσι τὴν διάνοιαν. ὅθεν ἐκεῖνο μὲν ψεῦδός ἐστι, τὸ Δημόκριτον ἑκουσίως σβέσαι τὰς ὄψεις ἀπερεισάμενον εἰς ἔσοπτρα πυρωθέντα, καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀνάκλασιν δεξάμενον, ὅπως μὴ παρέχωσι θόρυβον, τὴν διάνοιαν ἔξω καλοῦσαι πολλάκις, ἀλλ' ἐῶσιν ἔνδον οἰκουρεῖν καὶ διατρίβειν πρὸς τοῖς νοητοῖσι, ὥσπερ παρόδιοι θυρίδες ἐμφραχθεῖσαι· τοῦτο μέντοι παντὸς μᾶλλον ἀληθές ἐστιν, ὅτι τὴν αἴσθησιν ὀλίγα κινοῦσιν οἱ πλεῖστα τῇ διανοίᾳ χρώμενοι. καὶ γὰρ τὰ μουσεῖα πορρωτάτω τῶν πόλεων ἱδρύσαντο, καὶ τὴν νύκτα προσεῖπον εὐφρόνην, μέγα πρὸς εὕρεσιν τῶν ζητουμένων καὶ σκέψιν ἡγούμενοι τὴν ἡσυχίαν καὶ τὸ ἀπερίσπαστον, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο χαλεπὸν καὶ δύσκολον, ἀνθρώπων λοιδορουμένων ἐν ἀγορᾷ καὶ κακῶς λεγόντων ἀλλήλους, μὴ προσελθεῖν. ἢ συνδρομῆς ἐπί τι πλειόνων γινομένης, μεῖναι καθήμενον· ἐὰν δὲ ἀκρατῶς ἔχῃς, ἀπελθεῖν ἀναστάντα. χρηστὸν μὲν γὰρ οὐδενὸς, τοῖς πολυπραγμονοῦσιν ἀναμίξας σεαυτὸν ἀπολαύσεις, μεγάλα δὲ ὠφεληθήσῃ, τὸ πολύπραγμον ἀποστρέψας βίᾳ καὶ κολούσας, ὑπακούειν τῷ λογισμῷ συνεθιζόμενον. ἐκ δὲ τούτου μᾶλλον ἐπιτείνοντα τὴν ἄσκησιν ὀρθῶς ἔχει καὶ θέατρον ἀκροάματος εὐημεροῦντος παρελθεῖν, καὶ φίλους ἐπ' ὀρχηστοῦ τινὸς ἢ κωμῳδοῦ θέαν παραλαμβάνοντας διώσασθαι, καὶ βοῆς ἐν σταδίῳ γινομένης ἢ ἱπποδρόμῳ, μὴ ἐπιστραφῆναι. καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης παρῄνει φυλάττεσθαι τῶν βρωμάτων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν ἀναπείθει, καὶ τῶν πομάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας· οὕτω

χρὴ καὶ

χρὴ καὶ ἡμᾶς τῶν θεαμάτων, καὶ ἀκουσμάτων φυλάττεσθαι
καὶ φεύγειν, ὅσα κρατεῖ καὶ περισπᾷ τοὺς μηδὲν δεομένους.
ὁ δὲ Κῦρος οὐκ ἐβούλετο τὴν Πάνθειαν ἰδεῖν, ἀλλὰ τοῦ Ἀρά-
σπου λέγοντος, ὡς ἄξιον θέας εἴη τὸ τῆς γυναικὸς εἶδος,
οὐκοῦν (ἔφη) διὰ τοῦτο μᾶλλον αὐτῆς ἀφεκτέον. εἰ γὰρ
ὑπὸ σοῦ πεισθεὶς ἀφικοίμην πρὸς αὐτὴν, ἴσως ἄν με πά-
λιν ἀναπείσειεν αὐτὴ, καὶ μὴ σχολάζοντα φοιτᾶν, θεᾶσθαί τε
καὶ παρακαθῆσθαι προέμενον πολλὰ τῶν σπουδῆς ἀξίων. ὁ-
μοίως οὐδὲ Ἀλέξανδρος εἰς ὄψιν ἦλθε τῆς Δαρείου γυ-
ναικὸς, εὐπρεπεστάτης εἶναι λεγομένης, ἀλλὰ πρὸς τὴν μη-
τέρα φοιτῶν αὐτῆς, πρεσβῦτιν οὖσαν, οὐχ ὑπέμεινε τὴν
νέαν καὶ καλὴν ἰδεῖν. ἡμεῖς δὲ τοῖς φορείοις τῶν γυναικῶν
ὑποβάλλοντες τὰ ὄμματα, καὶ τῶν θυρίδων ἐκκρεμαν-
νύντες, οὐδὲν ἁμαρτάνειν δοκοῦμεν, οὕτως ὀλισθηρὰν καὶ
ῥευστὴν εἰς ἅπαντα τὴν πολυπραγμοσύνην ποιοῦντες. ἔστι
τοίνυν καὶ πρὸς δικαιοσύνης ἄσκησιν, ὑπερβῆναί ποτε λῆμ-
μα δίκαιον, ἵνα πόρρω τῶν ἀδίκων ἐθίσῃς σεαυτὸν εἶναι·
καὶ πρὸς σωφροσύνην ὁμοίως, ἀποσχέσθαι ποτὲ γυναικὸς ἰδί-
ας, ἵνα μηδέ ποτε κινηθῇς ὑπ' ἀλλοτρίας. τοῦτο δὴ τὸ ἔ-
θος ἐπάγων τῇ πολυπραγμοσύνῃ, πειρῶ καὶ τῶν ἰδίων ἔνια
παρακοῦσαί ποτε καὶ παριδεῖν, καὶ βουλομένου τινὸς ἀγ-
γεῖλαί τι τῶν ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὑπερβαλέσθαι, καὶ λόγους περὶ σοῦ
λελέχθαι δοκοῦντας, ἀπώσασθαι. καὶ γὰρ τὸν Οἰδίποδα τοῖς
μεγίστοις κακοῖς ἡ περιεργία περιέβαλε. ζητῶν γὰρ ἑαυτὸν,
ὡς οὐκ ὄντα Κορίνθιον, ἀλλὰ ξένον, ἀπήντησε τῷ Λαΐῳ,
καὶ τοῦτον ἀνελὼν, καὶ τὴν μητέρα λαβὼν ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ
γυναῖκα, καὶ δοκῶν εἶναι μακάριος, πάλιν ἑαυτὸν ἐζήτει.
καὶ τῆς γυναικὸς οὐκ ἐώσης, ἔτι μᾶλλον ἤλεγχε τὸν συνει-

δότα

ὦτα γέροντι, πᾶσαν προσφέρων ἀνάγκην· πέλας δὲ τοῦ πράγματος ἤδη περιφέροντος αὐτὸν τῇ ὑπονοίᾳ, καὶ τοῦ γέροντος ἀναβοήσαντος,

Οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν,

ὅμως ἐξημμένος ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ σφαδάζων ἀποκρίνεται,

Κἀγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον.

Οὕτω τις ἐστὶ γλυκύπικρος καὶ ἀκατάσχετος ὁ τῆς πολυπραγμοσύνης γαργαλισμός, ὥσπερ ἕλκος, αἱμάσσων ἑαυτόν, ὅταν ἀμύσσηται. ὁ δὲ ἀπηλλαγμένος τῆς νόσου ταύτης καὶ φύσει πρᾶος, ἀγνοήσας τι τῶν δυσχερῶν, εἴποι ἄν,

Ὦ πότνια λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἶ σοφή.

Διὸ καὶ πρὸς ταῦτα συνεθιστέον αὐτούς· ἐπιστολὴν κομισθεῖσαν μὴ ταχύ, μηδὲ κατεσπευσμένως λῦσαι, καθάπερ οἱ πολλοὶ ποιοῦσιν, ἂν αἱ χεῖρες βραδύνωσι τοῖς ὀδοῦσι τοὺς δεσμοὺς διαβιβρώσκοντες· ἀγγέλου ποθὲν ἥκοντος, μὴ προσδραμεῖν, μηδὲ ἐξαναστῆναι· φίλου τινὸς εἰπόντος, ἔχω σοί τι καινὸν εἰπεῖν πρᾶγμα, μᾶλλον, εἴ τι χρήσιμον ἔχεις, ἢ ὠφέλιμον. ἐμοῦ ποτε ἐν Ῥώμῃ διαλεγομένου, Ῥούστικος ἐκεῖνος, ὃν ὕστερον ἀπέκτεινε Δομετιανὸς τῇ δόξῃ φθονήσας, ἠκροᾶτο, καὶ διὰ μέσου στρατιώτης παρελθὼν ἐπιστολὴν αὐτῷ Καίσαρος ἐπέδωκε· γενομένης δὲ σιωπῆς, κἀμοῦ διαλιπόντος, ὅπως ἀναγνῷ τὴν ἐπιστολήν, οὐκ ἠθέλησεν, οὐδὲ ἔλυσε πρότερον ἢ διεξελθεῖν ἐμὲ τὸν λόγον, καὶ διαλυθῆναι τὸ ἀκροατήριον· ἐφ' ὧν πάντες ἐθαύμασαν τὸ βάρος τοῦ ἀνδρός. ὅταν δέ τις οἷς ἔξεστι τρέφων τὸ πολύπραγμον, ἰσχυρὸν ἀπεργάσηται καὶ βίαιον, οὐκέτι ῥᾳδίως πρὸς ἃ κεκώλυται φερομένου διὰ συνήθειαν, κρατεῖν δυνατός ἐστιν· ἀλλ' ἐπιστόλια παραλύουσιν οὗτοι, φίλων

λων

λων συνεδρίοις ἀπορρήτοις ἑαυτοὺς παραβάλλουσιν, ἱερῶν, ἃ μὴ θέμις ὁρᾶν, γίνονται θεαταί, τόπους ἀβάτους πατοῦσι, πράγματα καὶ λόγους βασιλικοὺς ἀνερευνῶσι. καίτοι τούς γε τυράννους, οἷς ἀνάγκη πάντα γινώσκειν, ἐπαχθεστάτους ποιεῖ τὸ τῶν λεγομένων ὤτων καὶ προσαγωγέων γένος. ὠτακουστὰς μὲν οὖν πρῶτος ἔσχεν ὁ νέος Δαρεῖος, ἀπιστῶν ἑαυτῷ, καὶ πάντας ὑφορώμενος καὶ δεδιώς· τοὺς δὲ προσαγωγέας οἱ Διονύσιοι τοῖς Συρακουσίοις κατέμιξαν· ὅθεν ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων, τούτους πρώτους οἱ Συρακούσιοι συλλαμβάνοντες ἀπετυμπάνιζον. καὶ γὰρ τὸ τῶν συκοφαντῶν γένος ἐκ τῆς τῶν πολυπραγμόνων φρατρίας καὶ ἑστίας ἐστίν· ἀλλ' οἱ μὲν συκοφάνται ζητοῦσιν, εἴ τις ἢ βεβούλευται κακὸν, ἢ πεποίηκεν· οἱ δὲ πολυπράγμονες καὶ τὰς ἀβουλήτους ἀτυχίας τῶν πέλας ἐλέγχοντες, εἰς μέσον ἐκφέρουσι. λέγεται δὲ καὶ τὸν ἀλιτήριον ἐκ φιλοπραγμοσύνης κατονομασθῆναι τὸ πρῶτον. λιμοῦ γὰρ, ὡς ἔοικεν, Ἀθηναίοις ἰσχυροῦ γενομένου, καὶ τῶν ἐχόντων πυρὸν εἰς μέσον οὐ φερόντων, ἀλλὰ κρύφα καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς οἰκίαις ἀλούντων, περιιόντες ἐτήρουν τὸν τῶν μύλων ψόφον, εἶτα ἀλιτήριοι προσηγορεύθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῷ συκοφάντῃ τοὔνομα γενέσθαι. κεκωλυμένου γὰρ ἐκφέρειν τὰ σῦκα, μηνύοντες καὶ φαίνοντες τοὺς ἐξάγοντας, ἐκλήθησαν συκοφάνται. καὶ τοῦτο οὖν οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν ἐννοεῖν τοὺς πολυπράγμονας, ὅπως αἰσχύνωνται τὴν πρὸς τοὺς μισουμένους μάλιστα καὶ δυσχεραινομένους ὁμοιότητα καὶ συγγένειαν τοῦ ἐπιτηδεύματος.

ΤΕΛΟΣ.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1742239234/phys_0024

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1742239234/phys_0025

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1742239234/phys_0026

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn1742239234/phys_0027

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0028

αἱ μὴ τυχ[illegible]γέας, (ὥσπερ λέγομεν) ὀρθῆς μη-
δὲ ἀσκήσε[illegible]προεκτρέχουσαι καὶ συνεφελκόμε-
ναι πολλά[illegible] δεῖ καταβάλλουσι τὴν διάνοιαν.
ὅθεν ἐκεῖν[illegible]έστι, τὸ Δημόκριτον ἑκουσίως σβέ-
σαι τὰς ὄψ[illegible]ενον εἰς ἔσοπτρα πυρωθέντα, καὶ
τὴν ἀπ' αὐ[illegible]ν δεξάμενον, ὅπως μὴ παρέχω-
σι θόρυβον, [illegible] ἔξω καλοῦσαι πολλάκις, ἀλλ' ἐῶ-
σιν ἔνδον [illegible]ατρίβειν πρὸς τοῖς νοητοῖς, ὥσπερ
παρόδιοι [illegible]εργεῖσαι· τοῦτο μέν τοι παντὸς
μᾶλλον ἀλ[illegible] τὴν αἴσθησιν ὀλίγα κινοῦσιν οἱ
πλεῖστα τῇ [illegible]μενοι. καὶ γὰρ τὰ μουσεῖα πορρω-
τάτω τῶν [illegible]ντο, καὶ τὴν νύκτα προσεῖπον εὐ-
φρόνην, με[illegible]ν τῶν ζητουμένων καὶ σκέψιν ἡ-
γούμενοι τὴ[illegible]τὸ ἀπερίσπαστον, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
ἐκεῖνο χαλ[illegible]λον, ἀνθρώπων λοιδορουμένων ἐν
ἀγορᾷ καὶ [illegible]ων ἀλλήλους, μὴ προσελθεῖν. ἢ
συνδρομῆς [illegible]ν γινομένης, μεῖναι καθήμενον·
ἐὰν δὲ ἀκρ[illegible]ελθεῖν ἀναστάντα. χρηστοῦ μὲν γὰρ
οὐδενὸς, το[illegible]μοῦσιν ἀναμίξας σεαυτὸν ἀπο-
λαύσεις, με[illegible]ληθήσῃ, τὸ πολύπραγμον ἀπο-
στρέψας βίᾳ[illegible]ς, ὑπακούειν τῷ λογισμῷ συνε-
θιζόμενον. [illegible] μᾶλλον ἐπιτείνοντα τὴν ἄσκησιν
ὀρθῶς ἔχει [illegible]ράματος εὐημεροῦντος παρελ-
θεῖν, καὶ φ[illegible]ηστοῦ τινὸς ἢ κωμῳδοῦ θέαν πα-
ραλαμβάνο[illegible] καὶ βοῆς ἐν σταδίῳ γινομένης ἢ
ἱπποδρόμῳ, [illegible]ῦσαι. καθάπερ γὰρ ὁ Σωκράτης
παρῄνει φυ[illegible]ωμάτων ὅσα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν
ἀναπείθει, κ[illegible]ν ὅσα πίνειν μὴ διψῶντας· οὕτω

χρὴ καὶ

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1742239234/phys_0029